ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА-2024/213/-НА-СТА-ТШЗ

ТӨВ АЙМГИЙН АРГАЛАНТ СУМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН 2023 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Зуунмод 2024 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал
Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn
Аудитын менежер О.Амаржаргал
Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mn
Аудитор Ц.Саранчимэг
Утас: 70272248 Цахим хаяг: saranchimegts@audit.gov.mn
Аудитыг гэрээгээр гүйцэтгэсэн: "Өлзийт экаунт аудит" ХХК
Гүйцэтгэх захирал Ч.Эрдэнэжав
Утас: 70130460 Цахим хаяг: auditulziit@gmail.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг даараах хаягаар авна уу. Цахим хаяг: www.open.audit.mn

АГУУЛГА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ 3
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл 5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан 5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан 7
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан 9
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан 11
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан 12
2.6 Аудит хийсэн орон нутгийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан 14
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА 15
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа 15
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин 15
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал 16
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд 16
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв 17
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН 19
4.1 Ерөнхий зүйл 19
4.2 Материаллаг байдал 19
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт 19
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 19
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт 20
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал 20
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ 21
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ 23

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
МУЕА	Монгол Улсын Ерөнхий Аудитор
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
НДШ	Нийгмийн Даатгал Шимтгэл
ҮОМШӨ	Үйлдвэрлэл осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчин
ХХОАТ	Хувь Хүний Орлогын Албан Татвар
ХХК	Хязгаарлагдмал Хариуцлагатай Компани

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

41100, Төв аймаг, Зуунмод сум
Утас: 70272582, Цахим шуудан: tuv@audit.gov.mn
Цахим хаяг: www.audit.mn

2024.02.25 № 01/121

танай ______ -ны № ______ -т

ТӨВ АЙМГИЙН АРГАЛАНТ СУМЫН
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН
ДАРГА М.ПҮРЭВЖАВ ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар нийт 673,181.40 мянган төгрөгийн зөрчил илэрч, тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс давсан нь дангаараа буюу эсвэл нийтээрээ санхүүгийн тайланд материаллаг боловч өргөн тархаагүй, санхүүгийн тайлангийн аудитын “нийцсэн бөгөөд зохистой байх”, “эрх ба үүрэг” гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байгаа тул дараах асуудлуудыг хязгаарлалттай дүгнэлтийн үндэс гэж үзлээ.Үүнд:

- Тайлант хугацаанд 35,995.4 мянган төгрөгийн авлага үүсгэсэн
- Тайлант хугацаанд 21,372.1 мянган төгрөгийн өр төлбөр үүсгэсэн
- Тайлант хугацааны тооллого хийхдээ 615,814.9 мянган төгрөгийн хөрөнгийг тоолж баталгаажуулаагүй,

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Монгол Улсын Засгийн газрын 2023 оны 6 сарын 21-ны өдрийн 241 тоот тогтоолоор “Төрийн албаны зарим албан тушаалын цалингийн хэмжээ, доод хэмжээг шинэчлэн тогтоох” албан хаагчдын цалингийн хэмжээнд өөрчлөлт орсон байна.

019020272

Аудитын гол асуудал

Санхүүгийн тайлангийн аудитад нөлөө үзүүлэх материаллаг буруу илэрхийлэл, нөлөө бүхий эрсдэл, удирдлагын үлэмж хэмжээний шийдэл орсон асуудал буюу нөлөө бүхий ажил гүйлгээ байхгүй байна.

Тайлант 58,513.3 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, 20,936.5 мянган төгрөгийн бараа материал үнэ төлбөргүй хүлээн авч, санхүүгийн тайланд бүртгэж, тайлагнасан байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ. Тус санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудал байхгүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон */төгрөгөөр/*

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**120,135,304.45**	**205,612,560.95**
31	**МӨНГӨ БА ТҮҮНТЭЙ АДИЛТГАХ ХӨРӨНГӨ**	**204,168,07.87**	**28,341,635.04**
3121	**Төгрөг**	**204,168,07.87**	**28,341,635.04**
31211	Төрийн сангийн харилцах	204,168,08,87	**28,341,635.04**
33	**АВЛАГА**	**294,167.81**	**35,994,429.73**
33100	Ажиллагсадтай холбогдсон авлага	9,433.81	200,000.00
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	00.00	24,964,284.00
335	Бусад авлага	284,734.00	10,830,145.73
3351	Байгууллагаас авах авлага	284,734.00	10,830,145.73
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	**99,424,328.77**	**141,276,496.18**
351	Түүхий эд материал	47,285,761.24	69,231,878.94
35130	Эм боох материал	47,285,761.24	69,231,878.94
35300	Бэлэн бүтээгдэхүүн	73,500.00	73,500.00
354	**Хангамжийн материал**	**52,065,067.13**	**71,971,117.24**
35410	Бичиг хэргийн материал	698,870.00	1,208,430.00
35420	Аж ахуйн материал	11,731,771.43.	13,326,371.43
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	7,840,000.00	7,979,800.00
35440	Түлш шатах тослох материал	612,492.70	00.00
35450	Барилгын засварын материал	1,700,000.00	2,850,000.00
35460	Хүнсний материал	2,383,910.00	2,390,069.00
35470	Бусад хангамжийн материал	27,098,023.00	44,216,446.81
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**453,507,487.80**	**474,538,467.00**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	**453,507,487.80**	**474,538,467.00**
392	**Биет хөрөнгө**	**445,907,487.80**	**466,938,467.00**
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	315,485,319.00	315,485,319.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(53,720,549.76)	(68,079,848.92)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	115,960,000.00	115,960,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(53,876,999.69)	(65,164,999.61)
39205	Машин тоног төхөөрөмж	127,229,912.72	187,343,243.56
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(38,821,538.18)	(58,065,351.77)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	41,074,234.00	54074234.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(8,259,646.29)	(15,450,885.26)
39217	Ном фонд	836,756.00	836,756.00
393	**Биет бус хөрөнгө**	**7,600,000.00**	**7,600,000.00**
39301	Программ хангамж	540,000.00	540,000.00
39302	Хасагдуулаг	(540,000.00)	(540,000.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	76,000,000.00	76,000,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**573,642,792.25**	**680,151,027.95**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**2,797,504.01**	**20,459,091.22**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	**2,797,504.01**	**20,459,091.22**
413	**Өглөг**	**2,797,504.01**	**20,459,091.22**
4132	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	2,797,504.01	19,740,691.22
4136	Бусад өглөг	00.00	718,400.00
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**570,845,288.24**	**659,691,936.73**

51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	570,845,288.24	659,691,936.73
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /ЗГСан/ орон нутгийн сан	153,123,971.47	153,123,971.47
51101	Өмч:-Төрийн өмч	153,123,971.47	153,123,971.47
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	**169,292,184.56**	**258,138,833.05**
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	169,292,184.56	169,292,184.56
51220	Тайлант үеийн үр дүн		88,846,648.49
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	248,429,132.21	248,429,132.21.
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**573,642,792.25**	**680,151,027.95**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон */төгрөгөөр/*

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**550,445,255.97**	**584,087,342.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**77,750,197.55**	**99,549,781.05**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	77,750,197.55	99,549,781.05
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	**17,269,532.00**	**20,100,000.00**
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	00.00	20,100,000.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	17,269,532.00	00.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Үндсэн хөрөнгө	42,251,150.00	58,513,330.84
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Бараа материал	18,229,514.65	20,936,450.21
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**35,272,800.00**	**484,537,560.95**
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	437,422,258.42	00.00
	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	6,170,500.00	00.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**29,102,300.00**	**42,648,500.00**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт/орон нутгийн төсөвт байгууллага/	29,102,300.00	42,648,500.00
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих**	**00.00**	**441,889,060.95**
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	00.00	441,889,060.95
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**437,091,354.79**	**495,240,693.51**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**437,091,354.79**	**495,240,693.51**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**421,385,726.79**	**493,925,962.49**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**233,082,710.78**	**293,509,992.30**
210101	Үндсэн цалин	170,769,146.07	212,941,863.03
210102	Нэмэгдэл	37,649,589.03	57,770,636.86
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	3,453,000.00	3,558,000.00
210104	Урамшуулал	21,210,975.68	19,239,492.41
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**29,995,822.00**	**37,790,978.52**
210201	Тэтгэврийн даатгал	20,936,137.23	25,341,665.01
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,464,905.27	3,208,451.74
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,041,324.59	2,707,622.56
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	412,697.20	593,930.79
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,140,757.71	5,939,308.42
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**28,526,322.00**	**40,183,768.98**
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,577,676.00	6,742,623.38
210302	Түлш, халаалт	22,879,646.00	32,941,145.60
210303	Цэвэр, бохир ус	69,000.00	500,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**33,110,765.57**	**22,402,472.08**

210401	Бичиг хэрэг	2,334,510.00	2,250,040.00
210402	Тээвэр, шатахуун	14,646,449.75	16,414,519.70
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	746,600.00	1,281,500.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах,хортон мэрэгчдийн устгал,ариутгал	731,290.00	621,300.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх,ахуйн эд зүйлс	2,292,620.00	00.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	274,350.00	00.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	12,084,945.82	1,835,112.38
2105	**Норматив зардал**	**48,132,720.50**	**42,055,794.93**
210501	Эм	39,253,278.31	35,791,903.93
210502	Хоол	8,879,442.19	6,263,891.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**4,972,900.00**	**3,141,000.00**
210604	Урсгал засвар	4,972,900.00	3,141,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**1,250,000.00**	**982.000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	1,250,000.00	982,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**450,000.00**	**963,580.04**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	450,000.00	805,580.04
210807	Газрын төлбөр	00.00	158,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**42,616,735.94**	**52,896,375.64**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,126,150.00	814,024.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	38,965,335.94	52,082,351.64
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**15,705,628.00**	**1,314,731.02**
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	14,400,000.00	00.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	14,400,000.00	00.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт шилжүүлэг	1,305,628.00	00.00
213303	Төвлөрүүлсэн шилжүүлэг	1,305,628.00	00.00
	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох, татаас, санхүүжилт	**00.00**	**1,314,731.02**
	Төвлөрүүлсэн шилжүүлэг	00.00	1,314,731.02
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**113,353,901.18**	**88,486,648.49**
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	**8,464,954.69**	**00.00**
225001	**Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз**	**139,400.79**	**00.00**
	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	**8,325,553.90**	**00.00**
4	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)**	**(8,464,954.69**	**00.00**
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**104,888,946.49**	**88,846,648.49**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон */төгрөгөөр/*

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**471,690,150.00**	**479,673,276.95**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**00.00**	**20,100,000.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**00.00**	**20,100,000.00**
120004	**Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого**	**00.00**	**20,100,000.00**
1200042	Тусламж үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	00.00	20,100,000.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**471,690,150.00**	**459,573,276.95**
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлэг санхүүжилт	188,172,590.00	00.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**6,170,500.00**	**00.00**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагч	6,170,500.00	00.00
	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	29,102,300.00	42,648,500.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	29,102,300.00	42,648,500.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	248,244,760.00	416,924,776.95
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	248,244,760.00	416,924,776.95
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**462,975,159.46**	**455,851,249.78**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**462,975,159.46**	**455,851,249.78**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**447,269,531.46**	**454,536,518.76**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**233,492,453.85**	**295,533,209.11**
210101	Үндсэн цалин	171,070,872.16	217,906,616.11
210102	Нэмэгдэл	37,757,606.81	57,257,379.79
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	3,453,000.00	3,502,000.00
210104	Урамшуулал	21,210,974.88	16,867,213.21
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**30,704,645.86**	**46,503,739.63**
210201	Тэтгэврийн даатгал	20,511,304.22	30,703,182.01
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,160,841.64	5,016,757.62
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,875,300.00	3,341,900.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	468,700.00	586,100.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,688,500.00	6,855,800.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**26,646,672.00**	**40,183,768.98**
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,577,676.00	6,742,623.38
210302	Түлш, халаалт	20,999,996.00	32,941,145.60
210303	Цэвэр, бохир ус	69,000.00	500,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**24,245,559.75**	**20,528,127.00**
210401	Бичиг хэрэг	1,821,000.00	1,982,400.00
210402	Тээвэр, шатахуун	18,515,899.75	14,504,827.00

210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	746,600.00	1,628,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах,хортон мэрэгчдийн устгал,ариутгал	250,000.00	150,000.00
210406	Бага үнэтэй,түргэн элэгдэх,ахуйн эд зүйлс	2,912,060.00	2,262,900.00
2105	**Норматив зардал**	**51,441,000.00**	**38,202,094.00**
210501	Эм бэлдмэл,эмнэлгийн хэрэгсэл	38,070,000.00	30,173,044.00
210502	Хоол хүнс	11,871,000.00	6,029,050.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,500,000.00	2,000,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**73,802,500.00**	**9,530,600.00**
210601	Багаж техник хэрэгсэл	54,456,800.00	4,040,500.00
210602	Тавилга	7,009,800.00	00.00
210603	Хөдөлмөр хамгаалалтын хэрэгсэл	2,170,000.00	2,840,100.00
210604	Урсгал засвар	10,165,900.00	2,650,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**1,250,000.00**	**982,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	1,250,000.00	982,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**450,000.00**	**963,580.04**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	450,000.00	767,600.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	00.00	157,980.04
210807	Газрын төлбөр	00.00	38,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**5,236,700.00**	**2,109,400.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	5,236,700.00	2,109,400.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**15,705,628.00**	**1,314,731.02**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**14,400,000.00**	**00.00**
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	14,400,000.00	00.00
	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт шилжүүлэг	**1,305,628.00**	**00.00**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,305,628.00	00.00
	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	00.00	1,314,731.02
	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	00.00	1,314,731.02
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**8,714,990.54**	**23,822,027.17**
5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**00.00**	**14,600,000.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**00.00**	**14,600,000.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	**00.00**	**14,600,000.00**
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	00.00	14,600,000.00
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**00.00**	**(14,600,000.00)**
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	**8,714,990.54**	**9,222,027.17**
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	**11,701,817.43**	**20,416,807.87**
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	**20,416,807.87**	**28,341,635.04**

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон */төгрөгөөр/*

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	**153,123,971.47**	**248,429,132.21**	**80,077,525.27**	**481,630,628.95**
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт				
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	**153,123,971.47**	**248,429,132.21**	**80,077,525.27**	**481,630,628.95**
Тайлант үеийн үр дүн			89,214,659.29	89,214,659.29
2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	**153,123,971.47**	**248,429,132.21**	**169,292,184.56**	**570,845,288.24**
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт				
Дахин илэрхийлсэн	**153,123,971.47**	**248,429,132.21**	**169,292,184.56**	**401,553,103.68**
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт				
Тайлант үеийн үр дүн / цэвэр ашиг алдагдал/			88,846,648.49	88,846,648.49
2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	**153,123,971.47**	**248,429,132.21**	**258,138,833.05**	**659,691,936.73**

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон */төгрөгөөр/*

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		**20,416,807.87**	**(20,416,807.87)**	
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	**479,058,600.00**	**427,802,749.78**	**51,255,850.22**	**89.3%**
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	**479,058,600.00**	**427,802,749.78**	**51,255,850.22**	**89.3%**
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	**479,058,600.00**	**427,802,749.78**	**51,255,850.22**	**89.3%**
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	**332,253,600.00**	**295,533,209.11**	**36,720,390.89**	**88.9%**
Үндсэн цалин	244,296,200.00	217,906,616.11	26,389,583.89	89.2%
Нэмэгдэл	30,267,600.00	57,257,379.79	(26,989,779.79)	189.2%
Унаа хоолны хөнгөлөлт	3,351,600.00	3,502,000.00	(150,400.00)	104.5%
Урамшуулал	54,338,200.00	16,867,213.21	37,470,986.79	31.0%
Ажил олгогчоос НД-д төлөх шимтгэл	**48,156,000.00**	**46,503,739.63**	**1,652,260.37**	**96.6%**
Тэтгэврийн даатгал	32,945,800.00	30,703,182.01	2,242,617.99	93.2%
Тэтгэмжийн даатгал	4,053,000.00	5,016,757.62	(963,757.62)	123.8%
ҮОМШӨ-ний даатгал	3,441,500.00	3,341,900.00	99,600.000	94.0%
Ажилгүйдлийн даатгал	611,000.00	586,100.00	24,900.00	95.9%
Эрүүл мэндийн даатгал	1,104,700.00	6,855,800.00	248,900.00	96.5%
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	**22,422,000.00**	**20,528,127.00**	**1,893,873.00**	**91.6%**
Бичиг хэрэг	2,100,000.00	1,982,400.00	117,600.00	94.4%
Тээвэр шатахуун	15,930,000.00	14,504,827.00	1,425,173.00	91.1%
Шуудан холбоо, интернэтийн төлбөр	1,866,600.00	1,628,000.00	238,600.00	87,2%
Хог хаягдал зайлуулах, мэрэгчдийг устгал	262,500.00	150,000.00	112,500.00	57.1%
Бага үнэтэй түргэн элэгдэх, аж ахуйн эд зүйлс	2,262,900.00	2,262,900.00	00.00	100.0%
Норматив зардал	**42,272,400.00**	**38,202,094.00**	**4,070,306.00**	**90.4%**
Эм бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	31,500,800.00	30,173,044.00	1,327,756.00	95.8%
Хоол, хүнс	8,771,600.00	6,029,050.00	2,742,550.00	68.7%
Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,000,000.00	2,000,000.00	00.00	100.0%
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	**23,350,600.00**	**22,980,600.00**	**370,000.00**	**98.4%**
Багаж, техник хэрэгсэл	19,000,300.00	18,640,500.00	359,800.00	98.1%
Хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл	2,850,300.00	2,840,100.00	10,200.00	99.6%
Урсгал засвар	1,500,000.00	1,500,000.00	00.00	100.0%
Томилолт, зочны зардал	**2,000,000.00**	**982,000.00**	**1,018,000.00**	49.1%
Дотоод албан томилолт	2,000,000.00	982,000.00	1,018,000.00	49.1%

Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж	**2,542,000.00**	**963,580.04**	1,578,419.96	37.9%
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,500,000.00	767,600.00	732,400.00	51.2%
Тээврийн хэрэгслийн татвар	171,000.00	157,980.04	13,019.96	92.4%
Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	33,000.00		33,000.00	100.0%
Газрын төлбөр	38,000.00	38,000.00	00.00	100.0%
Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	800,000.00	00.00	800,000.00	
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	**6,062,000.00**	**2,109,400.00**	**3,952,600.00**	**34.8%**
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	6,062,000.00	2,109,400.00	3,952,600.00	34.8%
ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	**458,741,800.00**	**437,024,776.95**	**21,717,023.05**	**95.3%**
НД-ЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	**438,641,800.00**	**416,924,776.95**	**21,717,023.05**	**95.0%**
Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	438,641,800.00	416,924,776.95	21,717,023.05	95.0%
ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГО	**20,100,000.00**	**20,100,000.00**	**00.00**	**100.0%**
Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	20,100,000.00	20,100,000.00	00.00	100.0%
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		**20,416,807.87**	**(20,416,807.87**)	
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		**28,341,635.04**	**(28,341,635.04)**	
АЖИЛЛАГСДЫН ТОО		19	19	100.0%
Удирдах ажилтан		1	1	100.0%
Гүйцэтгэх ажилтан		16	16	100.0%
Үйлчлэх ажилтан		2	2	100.0%

2.6 Аудит хийсэн орон нутгийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		**00.00**	**00.00**	
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	**42,648,500.00**	**41,333,768.98**	**1,314,731.02**	**96.9%**
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	**42,648,500.00**	**41,333,768.98**	**1,314,731.02**	**96.9%**
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	**42,648,500.00**	**41,333,768.98**	**1,314,731.02**	**96.9%**
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	**41,498,500.00**	**40,183,768.98**	**1,314,731.02**	**96.8%**
Гэрэл, цахилгаан	8,058,300.00	6,742,623.38	1,315,676.62	83.7%
Түлш, халаалт	32,940,200.00	32,941,145.60	(945.60)	100.0%
Цэвэр, бохир ус	500,000.00	500,000.00	00.00	100.0%
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	**1,150,000.00**	**1,150,000.00**	**00.00**	**100.0%**
Урсгал засвар	1,150,000.00	1,150,000.00	00.00	100.0%
ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	**87,397,300.00**	**42,648,500.00**	**44,748,800.00**	**48.8%**
Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	**42,648,500.00**	**42,648,500.00**	**00.00**	**100.0%**
Орон нутгийн төсвөөс	42,648,500.00	42,648,500.00	00.00	100.0%
НД-ЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	**44,748,800.00**	**00.00**	**44,748,800.00**	
Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	44,748,800.00	00.00	44,748,800.00	
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		**00.00**	**00.00**	
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		**00.00**	**00.00**	
АЖИЛЛАГСДЫН ТОО		19	19	100.0%
Удирдах ажилтан		1	1	100.0%
Гүйцэтгэх ажилтан		16	16	100.0%
Үйлчлэх ажилтан		2	2	100.0%

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төв үйл ажиллагааны эрхэм зорилгоо “Эрүүл мэндийн салбарын тогтолцооны шинэчлэлийн хүрээнд оновчтой бодлого арга зүйгээр хангаж, мэргэшсэн чадварлаг хамт олон, дэвшилтэт технологиор тусламж, үйлчилгээний чанарыг сайжруулан, амьдралын зөв дадлыг иргэн бүрд хэвшүүлэх замаар хүн амын дундаж наслалтыг уртасгана.

Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.2-т “Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв”. Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд эрүүл мэндийн төвийн чиг үүргийг дараах байдлаар тодорхойлсон байна. Үүнд:

- Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв нь Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 16.2, 16.7-д заасан үндсэн чиг үүргээс гадна дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:
- Эмнэлгийн мэргэшсэн тусламж, үйлчилгээ, эх барихын тусламж, үйлчилгээ, сувилахуйн болон сэргээн засахын дагнасан тусламж, үйлчилгээ шаардлагатай иргэнийг холбогдох эрүүл мэндийн байгууллагад илгээх, эргэх холбоо тогтоох, тусламж, үйлчилгээний тасралтгүй байдлыг хангах;
- Харьяа нутаг дэвсгэрийн хүн амын дунд нийгмийн эрүүл мэндийг дэмжих, хамгаалах хөтөлбөр, арга хэмжээг зохион байгуулж, хэрэгжүүлэх;
- Сэргээн засах, гэрээр үзүүлэх тусламж, үйлчилгээ, өдрийн эмчилгээ, оношилгоо, шинжилгээ хийх;
- Түргэн тусламжийн үйлчилгээ үзүүлэх.

Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төв нь 2023 оны байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 6 зорилтын хүрээнд 33 хэрэгжүүлэх арга хэмжээтэй баталснаас хэрэгжилт 60.0 хувьтай дүгнэгдсэн байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төв нь Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.2 заасанчлан “Хот суурин газрын хүн амд төрөөс үзүүлэх өрхийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг үзүүлдэг Эрүүл мэндийн сайдын харьяа байгууллага юм.”

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна. Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төв нь төсвийн шууд захирагчийн хувьд дараах хуулийн хүрээнд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагааг эрхлэн гүйцэтгэж байна. Үүнд:

- Төсвийн тухай хууль
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль
- Шилэн дансны тухай хууль
- Төрийн хяналт шалгалтын тухай хууль
- Монгол Улсын 2023 оны Төсвийн тухай хууль
- Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль
- Улсын бүртгэлийн ерөнхий хууль
- Эрүүл мэндийн тухай хууль

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Төв аймгийн Эрүүл мэндийн газрын хяналт шалгалтын албанаас үйл ажиллагаанд хяналт, шалгалт хийгдэн санхүүгийн үйл ажиллагаанд аливаа шалгалт хийгдээгүй байна.

Төлөвлөлтийн үе шатанд дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төв нь 2023 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл суурьар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллага нь баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг мөрдөж байгаа ба энэхүү баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаатай нийцээгүй байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 106,508.2 мянган төгрөгөөр буюу 18.6 хувиар *өссөн* байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	20,416.8	28,341.6	7,924.8
Авлага	294.2	35,994.4	35,700.2
Бараа материал	99,424.3	141,276.5	41,852.2
Үндсэн хөрөнгө	453,507.5	474,538.5	21,031.0
Нийт хөрөнгө	**573,642.8**	**680,151.0**	**106,508.2**
Өр төлбөр	2,797.5	20,459.1	17,661.6
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	570,845.3	659,691.9	88,846.6
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	**573,642.8**	**680,151.0**	**106,508.2**

Дээрх хүснэгтээс харахад: Мөнгөн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 7,924.8 мянган төгрөгөөр өссөн Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжилт оны эцэст хийгдсэнээс шалтгаалжээ.

Авлага дансны үлдэгдэл 35,994.4 мянган төгрөг болж 35,700.2 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн байна. Энэ нь Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас авах авлага 24,946.3 мянган

төгрөг, ХХОАТ-ын авлага 938.7 мянган төгрөг, НДШ-ийн авлага 9,606.7 мянган төгрөгийн авлага байна. НДШ-ийн авлагын дүнг давхардуулан шилжүүлснээс авлагын дүн нэмэгдсэн байна.

Бараа материал дансны эм боох материал 21,946.1 мянган төгрөг, аж ахуйн материал 1,594.6 мянган төгрөг, бичиг хэргийн материал 512.6 мянган төгрөг, барилгын материал 1,150.0 мянган төгрөг, бусад хангамжийн материал 9,192.1 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн байна. Энэ нь Төв аймгийн Эрүүл мэндийн газраас 25,462.6 мянган төгрөгийн бусад хангамжийн материал, 11,744.5 мянган төгрөгийн эм боох материал, нийт 20,936.4 мянган төгрөгийн бараа материалыг үнэ төлбөргүй хүлээн авснаас нэмэгдсэн байна.

Үндсэн хөрөнгө данс 2023 онд тоног төхөөрөмж 60,113.3 мянган төгрөг, тавилга эд хогшил 13,000.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн байна. Энэ нь тайлант онд улсын төсвийн хөрөнгөөр 1,600.0 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж, 13,000.0 мянган төгрөгийн тавилга эд хогшил худалдан авч, 58,513.3 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж үнэ төлбөргүй хүлээн авснаар үндсэн хөрөнгө нэмэгдсэн байна.Төв аймгийн Эрүүл мэндийн газраас 11,840.3 мянган төгрөг, Эрүүл мэндийн яамнаас 46,673.1 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж үнэ төлбөргүй хүлээн авсан байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 659,151.0 мянган төгрөг болж 106,508.2 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалжээ.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2023 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 238,648.6 мянган төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 42,648.5 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төв нь дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн төсвийн төслөөс 200,225.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлэн 2023 оны урсгал зардлын төсвийг 481,290.3 мянган төгрөгөөр баталж ирүүлсэн байна. Энэ нь Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 438,641.8 мянган төгрөг, орон нутгийн хөгжлийн сангаас 42,648.5 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөсөн.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант оны батлагдсан төсвийг 28.2 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлж тодотгосон байна. Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 4 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 481,290.3 мянган төгрөгийг Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас, 58,082.0 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс олгожээ.

Тайлант оны батлагдсан төсөв 481,290.3 мянган төгрөгөөс 4 удаа тодотгол хийж 481,290.3 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг олгосон байна. Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 4 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 478,223.3 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг авч, зарцуулаагүй 1,314.7 мянган төгрөгийг төвлөрүүлсэн байна.

Тайлант хугацааны төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 478,223.3 мянган төгрөг буюу 89.3 хувьтай байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/

д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1.	71602- Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ				
1.1	80111-Төрийн байгууллагуудын тогтмол зардал	42,648.5	41,498.5	1,150.0	96.6
1.2	80302-Нэг хүнд ногдох нормативаар тооцсон.	315,893.4	298,466.3	17,427.1	94.4
1.3	81603-Үндсэн мэргэжлийн тусламж үйлчилгээ	122,748.4	118,104.5	4,643.9	96.2
1.4	83603- Нэмэлт дээд шатны төсвөөс хуваарилсан	20,100.0	20,100.0		100.0
	Дүн	**481,290.3**	**478,223.3**	**23,385.7**	**89.3**

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.5 Худалдан авах ажиллагааны гүйцэтгэл

Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төв нь тайлант оны худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөгөөр нийт 71,544.5 мянган төгрөгийн бараа ажил үйлчилгээ худалдан авахаар төлөвлөсөн. Үүнд: Үүнээс хоол хүнс 4,180.0 мянган төгрөг, бичиг хэрэг 2,250.0 мянган төгрөг, шуудан интернэт 500.0 мянган төгрөг, урсгал засвар 3,000.0 мянган төгрөг, ашиглалтын зардалд 51,064.5 мянган төгрөг, бусад зардалд 10,550.0 мянган төгрөгийг тус бүр шууд худалдан худалдан авахаар төлөвлөсөн. Гүйцэтгэлээр 51,322.5 мянган төгрөгийн бараа үйлчилгээг худалдан авсан байна. Тайлант оны худалдан авахаар захиалсан эм эмнэлгийн хэрэгсэл хугацаандаа нийлүүлэгдээгүйгээс 2022 гэрээг үргэлжлүүлэн худалдан авалт хийсэн.

Энэ нь өр төлбөр үүсэхэд нөлөөлсөн байна. Худалдан авалтын дүн буурсан нь эмчлүүлэгчдийн тоо багассантай холбоотой байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг “Өлзийт экаунт аудит” ХХК-ний Аудитор Ч.Эрдэнэжав гүйцэтгэж, чанарын хяналтыг Чанарын хяналтын менежер Ц.Бямбажав хэрэгжүүлж, дараагийн шатны хяналтыг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газрын Аудитын менежер О.Амаржаргал, дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг “Өлзийт экаунт аудит” ХХК-д 2024 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн А/02 дугаар албан бичгийн хамт хүргүүлсэн боловч санхүүгийн тайлангийн залруулгыг хийж баталгаажуулан 03 дугаар сарын 18 өдөр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2022 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зарлагыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшнийг 1,5 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төвийн батлагдсан 2022 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зарлага 438,760.7 мянган төгрөгөөс 1,5 хувиар буюу 6,581.4 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувиар буюу 4,936.1 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Тус эмнэлэг нь тайлант онд Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулиар хориглосон зардлууд гараагүй, өглөг үүсгээгүй, төсвийн хөрөнгийг хэмнэлттэй зарцуулан ажилласан байна.   Үүнд: Томилолт 972.4 мянган төгрөг,бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний зардлыг 607.5 мянган төгрөг, бараа ажил үйлчилгээний бусад зардлыг 5,331.4 мянган төгрөг, нийт 6,911.3 мянган төгрөгийн зардлыг хэмнэсэн байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төвийн шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг шалгахад нийт мэдээлбэл зохих 171 мэдээллээс 10 мэдээллийг хугацаа хоцроож, 161 мэдээллийг хуулийн хугацаанд мэдээлсэн байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн гэж дүгнэлээ.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Тус байгууллагад бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд шийдвэрлэх алдаа, зөрчилтэй асуудал гараагүй байна.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төвийн эхний хагас жилийн байдлаарх санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийгдээгүй болно.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Тус байгууллага нь 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар 4 зөвлөмж, 4 албан шаардлага өгөгдсөнийг 75 хувь хэрэгжүүлэн, биелэлтийг хүргүүлсэн байна.

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Албан шаардлага	4	515,748.7	2	490,951.2	50%
Зөвлөмж	4	37,980.7	4	37,980.7	100%
Нийт дүн	**8**	**345,723.0**	**6**	**528,931.9**	**75%**

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар тус байгууллагын дараах асуудлуудыг анхаарч үзэх нь зүйтэй байна. Үүнд:

- Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төвийн үйл ажиллагааны зардлын болон эргэлтийн эмийн сангийн цахим төлбөрийн баримтууд татварын цахим системд нэг регистрээр бүртгэгдэж байна. Үүнээс үүдэн эргэлтийн эмийн сангийн орлого, зарлагын гүйлгээний хяналтын тогтолцоо алдагдах эрсдэл үүссэн асуудал,
- Анхан шатны баримт хөтлөлт, ерөнхий журнал, гүйлгээ баланс, тайлангуудын хоорондын уялдаа холбоо, бүртгэлд тавих хяналтыг сайжруулсан эсэх

.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 500,453.3 мянган төгрөгийн алдаа[1] илэрснээс аудитын явцад залруулаа.Үүнд:

Мөнгөн гүйлгээний тайлангийн үйл ажиллагааны мөнгөн орлогын дүн төсвийн гүйцэтгэлийн зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийн дүнг 427,191.5 мянган төгрөгийн зөрүүтэй илэрхийлэгдсэн.Энэ нь УСНББОУС 1-д "Үнэн зөв толилуулга нь ажил гүйлгээ, бусад үйл явдал, нөхцөл байдлын үр нөлөөг УСНББОУС-д заасан хөрөнгө, өр төлбөр, орлого, зардлын тодорхойлолт болон хүлээн зөвшөөрөлтийн шалгуурын дагуу үнэнч шударга илэрхийлэхийг шаарддаг" гэсэн стандартын заалт, иж бүрэн байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т "Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна" гэсэн заалтын дагуу гүйцэтгэлийн үе шатанд залруулга хийгдсэн.

Бараа материалын тодруулга тайлангийн орлогын дүн нь 73,261.6 мянган төгрөгийн зөрүүтэй илэрхийлэгдсэн нь УСНББОУС 1-Санхүүгийн Тайлангийн Толилуулга-Үнэн зөв толилуулга ба УСНББОУС-тай нийцсэн байдал "Үнэн зөв толилуулга нь ажил гүйлгээ, бусад үйл явдал, нөхцөл байдлын үр нөлөөг УСНББОУС-д заасан хөрөнгө, өр төлбөр, орлого, зардлын тодорхойлолт болон хүлээн зөвшөөрөлтийн шалгуурын дагуу үнэнч шударга илэрхийлэхийг шаарддаг" гэсэн стандарт, толилуулга батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т "Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна" гэсэн заалтын дагуу гүйцэтгэлийн үе шатанд залруулга хийгдсэн.

Аудитаар нийт 707,819.1 мянган төгрөгийн зөрчил илэрч 2 албан шаардлага, 1 сахилгын шийтгэл ногдуулахаар хүргүүллээ.

5.1 Албан шаардлага

1. Өглөг, авлагатай холбоотой асуудал Тайлант онд 35,994.4 мянган төгрөгийн авлага, 21,372.0 төгрөгийн өглөг үүсгэж нийт 57,366.5 мянган төгрөгийн зөрчил байна. Энэ Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах", Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-д "Төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх", УСНББОУС-д заасан хөрөнгө, өр төлбөр, орлого, зардлын тодорхойлолт болон хүлээн зөвшөөрөлтийн шалгуурын дагуу үнэнч шударга илэрхийлэхийг шаарддаг," гэж заасантай нийцээгүй бөгөөд нийцсэн бөгөөд зохистой байх, иж бүрэн байх гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4.2.1.11-д "хууль, тогтоомж, гэрээ хэлэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал" гэж заасныг үндэслэн албан шаардлага хүргүүлэх.

2. Хөрөнгийн тооллоготой холбоотой асуудал Тайлант онд нийт 147,313.8 мянган төгрөгийн бараа материалыг, 503,138.8 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, нийт 650,452.6 мянган төгрөгийн хөрөнгийг тус бүр тоолж баталгаажуулаагүй байна. Энэ нь Улсын секторын

[1] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

байгууллагуудын нийтлэг зорилготой санхүүгийн тайлангийн онолын үзэл баримтлалын 5.20-д "Хуулиар хүлээсэн үүрэг нь хуульд заасны дагуу хүчин төгөлдөр хэрэгждэг. Ийм хууль ёсны хүчин төгөлдөр үүрэг нь янз бүрийн хуулийн илэрхийлэх утгаас үүсэж болох юм”, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлийн 70.2-т "Эд хөрөнгийн дотоодын тооллогыг төрийн өмчит хуулийн этгээдийн захиргаа эрхлэн дор дурдсан хугацаанд явуулж улирал, жилийн тайлан тэнцэлд тусгаж тайлагнана, 70.2.1-д "Үндсэн хөрөнгө, дуусаагүй хөрөнгө оруулалт ба барилга угсралтын ажил, их засварын зардлын тооллогыг жилд нэг удаа /12 дугаар сарын 01-нээс 31-ний дотор" 70.2.2-т "Түүхий эд, материал, түлш, сэлбэг хэрэгсэл, бэлэн бүтээгдэхүүн, бараа, сав, баглаа боодлын тооллогыг жилд 2 удаа /6 дугаар сарын 1, 12 дугаар сарын 1-нээс/"” гэж заасантай нийцээгүй бөгөөд нийцсэн бөгөөд зохистой байх, иж бүрэн байх гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох” журмын 4.2.1.11-д “хууль, тогтоомж, гэрээ хэлэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал” гэж заасныг үндэслэн албан шаардлага хүргүүлэх.

5.2 Сахилгын хариуцлага тооцуулах албан шаардлага

Тус байгууллагын нягтлан бодогч нь санхүүгийн тайлангаа төсвийн тухай хуулийн цагалбарт хугацаанд бэлтгээгүй, аудитад шаардлагатай нотлох баримтуудыг бүрэн ирүүлж ажиллаагүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д “төсвийн шууд захирагч улирлын төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланг дараа улирлын эхний сарын 15-ны дотор гаргаж харьяалагдах дээд шатны төсвийн захирагчид, жилийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланг дараа оны 01 дүгээр сарын 25-ны дотор төрийн аудитын байгууллагад хүргүүлж, аудит хийсэн санхүүгийн тайланг 02 дугаар сарын 25-ны дотор харьяалагдах дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлэх” г гэж заасантай нийцээгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох” журмын 4.2.2-д “Төрийн аудитын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.1, 42.2-т заасан үндэслэл бүрдсэн тохиолдолд "Сахилгын шийтгэл ногдуулах албан шаардлага” хүргүүлэв.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2024 оны 6 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

6.1 Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Мөнгөн гүйлгээний тайланд Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлого дутуу тусгасан	1	427,191.5	1	427,191.5								
Өмчийн өөрчлөлтийн тайлангийн эхний үлдэгдлийг зөрүүтэй тайлагнасан.	1	73,261.6			1	73,261.6						
Дүн	**2**	**500,453.1**	**1**	**427,191.5**	**1**	**73,261.6**						

6.2 Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Өглөг, авлага үүсгэсэн	1	57,366.5			1	57,366.5						
Хөрөнгө тоолж баталгаажуулаагүй	1	650,452.6			1	650,452.6						
Санхүүгийн тайланг хуулийн хугацаанд бэлтгээгүй	1	-							1	-		
Дүн	**3**	**707,819.1**			**2**	**707,819.1**			**1**	**-**		

ТӨВ АЙМАГ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2024 оны 03 сарын 27 өдөр Дугаар 108-17225502-ТӨА-2024/213/НА-СТА-ТШ3 Зуунмод

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Тайлант онд нийт 147,313,768.75 төгрөгийн бараа материал, 503,138,877.93 төгрөгийн үндсэн хөрөнгө нийт 650,452,646.68 төгрөгийн бараа материал, үндсэн хөрөнгийг тус бүр тоолж баталгаажуулаагүй байна.

Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлийн 70.2-т "Эд хөрөнгийн дотоодын тооллогыг төрийн өмчит хуулийн этгээдийн захиргаа эрхлэн дор дурдсан хугацаанд явуулж улирал, жилийн тайлан тэнцэлд тусгаж тайлагнана, 70.2.1-д "Үндсэн хөрөнгө, дуусаагүй хөрөнгө оруулалт ба барилга угсралтын ажил, их засварын зардлын тооллогыг жилд нэг удаа /12 дугаар сарын 01-нээс 31-ний дотор", 70.2.2-т "Түүхий эд, материал, түлш, сэлбэг хэрэгсэл, бэлэн бүтээгдэхүүн, бараа, сав, баглаа боодлын тооллогыг жилд 2 удаа /6 дугаар сарын 1, 12 дугаар сарын 1-нээс/" гэж заасныг, Санхүүгийн тайлагналын "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4.2.1.2-д "хөрөнгийн тооллогыг холбогдох хууль, тогтоомжид заасны дагуу хийгээгүй, баримтжуулаагүй, баталгаажуулаагүй" гэж заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу тооллогыг иж бүрэн хийж, тооллогын бүртгэлийг нэгтгэн илтгэх хуудас, үр дүнг тооцон ажиллах, албан шаардлагын биелэлтийг 2024 оны 6 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэх;

2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг

[1]Төв аймаг, Зуунмод сум, 6 дугаар байр, Төр захиргааны 2 дугаар байр 105 тоот Утас: 70272582

0190404[illegible]

хэрэгжүүлж ажиллахыг Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төвийн дарга М.Пүрэвжав, нягтлан бодогч Б.Билэгсайхан нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

ӨЛЗИЙТ ЭКАУНТ АУДИТ ХХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Ч.ЭРДЭНЭЖАВ

ТӨВ АЙМАГ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

АЛБАН ШААРДЛАГА

2024 оны 03 сарын 25 өдөр Дугаар 122-17225502-ТӨА-2024/213/НА-СТА-ТШ3 Зуунмод

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Тайлант онд нийт 35,994,430.33 төгрөгийн авлага, 21,372,091.22 төгрөгийн өглөг нийт 57,366,521.55 төгрөгийн авлага, өглөг үүсгэж ажилласан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-д "Төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах" гэж заасныг, санхүүгийн тайлагналын "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4.2.1.11-д "хууль, тогтоомж, гэрээ хэлэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал" гэж заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Авлага, өр, төлбөрийг барагдуулан ажиллах, дээрх зөрчлийг арилгаж, биелэлтийг 2024 оны 6 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэх;

[1]Төв аймаг, Зуунмод сум, 6 дугаар байр, Төр захиргааны 2 дугаар байр 105 тоот Утас: 70272582

019040534

2.Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төвийн дарга М.Пүрэвжав, нягтлан бодогч Б.Билэгсайхан нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

ДАРГА
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

ӨЛЗИЙТ ЭКАУНТ АУДИТ ХХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Ч.ЭРДЭНЭЖАВ

ТӨВ АЙМАГ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2024 оны 03 сарын 27 өдөр Дугаар 94-17225502-ТӨА-2024/213/НА-СТА-ТШ3 Зуунмод

Сахилгын хариуцлага тооцуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Тус байгууллагын нягтлан бодогч нь санхүүгийн тайлангаа төсвийн тухай хуулийн цагалбарт хугацаанд бэлтгээгүй, аудитад шаардлагатай нотлох баримтуудыг бүрэн ирүүлж ажиллаагүй байна.

Энэ Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д "төсвийн шууд захирагч улирлын төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланг дараа улирлын эхний сарын 15-ны дотор гаргаж харьяалагдах дээд шатны төсвийн захирагчид, жилийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланг дараа оны 01 дүгээр сарын 25-ны дотор төрийн аудитын байгууллагад хүргүүлж, аудит хийсэн санхүүгийн тайланг 02 дугаар сарын 25-ны дотор харьяалагдах дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлэх" гэж заасантай нийцээгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.3-т "Энэ хуулийн 42.1, 42.2-т заасан үндэслэл бүрдсэн тохиолдолд төрийн аудитын байгууллага тухайн албан хаагчид холбогдох сахилгын шийтгэл ногдуулах, албан тушаалаас чөлөөлөх талаар эрх бүхий албан тушаалтанд албан шаардлага өгөх ба эрх бүхий албан тушаалтан ямар шийдвэр гаргасан талаараа албан шаардлагад заасан хугацаанд төрийн аудитын байгууллагад хариу мэдэгдэнэ", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4.2.2-д "Төрийн аудитын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.1, 42.2-т заасан үндэслэл бүрдсэн тохиолдолд "Сахилгын шийтгэл ногдуулах албан шаардлага" хүргүүлнэ гэж заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Зөрчил гаргасан нягтлан бодогч Б.Билэгсайханд хуульд заасны дагуу сахилгын шийтгэл оногдуулж, биелэлтийг 2024 оны 6 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэх;

---

[1]Төв аймаг, Зуунмод сум, 6 дугаар байр, Төр захиргааны 2 дугаар байр 105 тоот Утас: 70272582

019040414

2.Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Төв аймгийн Аргалант сумын Эрүүл мэндийн төвийн дарга М.Пүрэвжав, нягтлан бодогч Б.Билэгсайхан нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

ӨЛЗИЙТ ЭКАУНТ АУДИТ ХХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Ч.ЭРДЭНЭЖАВ